

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

9 Pellitur accusans absentem, testificansque.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

tema, quia ex officio suo servata iudicandi ordinem integritate precitata, invenitur servata. Vnde et Dominus ait in Evangelio a [Super cathedram Moysi sederunt scribae & Pharisaei, &c.] Hinc liquido testatur, quod multi pastores, dum sententia iusti examini aliterum criminis ferunt, sui ipsi nocent, dum sine exemplo sui emendationis aliorum vicia corrigere curant: subdit vero profertur, si eorum incorpatione correcti, vel sententia occidit, vitam suam in melius commutare dederunt. Ac per hoc dum ab ecclesia tolerati fuerint, eorum iudicium subverti non licet.

¶ In vetusta impressione epistolaram B. Augustini extra epistola longissima ad Iulianum comitem, in recentioribus autem omnium operum editionibus habetur quartus v. s. sub titulo de salutaribus documentis in cuius libelli cap. 52. hoc est caput.

QUESTIO VIII.

Quid autem Episcopus ab uno tantum audiri, vel b iudicari non debeat, Zepherinus Papa rescribit, epistola prima ad Episcopos Siciliae, dicens.

C. I. ¶ Episcopus non nisi a pluribus audiatur & iudicetur.

Accusatores e Episcoporum omni careant suspitione, quia colamas suas Dominus firmiter stare voluit, non a quibuslibet agitari. ¶ Nullum namque eorum sententia a non suo iudice dicta confundat; quia & leges sacculi idiplam fieri precipiunt. Vnde in libro primo, titulo de sententia & interlocutionibus omnium iudicium, lege penultima. [Cujus in agendo quis observat arbitrium, eum habere etiam contra se iudicem in eodem negotio non dedignetur.] ¶ Iudices d duodecim quilibet Episcopus accusatus (si necesse fuerit) eligat, a quibus ejus causa iuste iudicetur. Nec prius audiatur, aut excommunicetur, vel iudicetur, quam ipsi per se eligantur, & regulariter vocato e ad suorum primo conventum Episcoporum, per eos ejus causa iuste audiatur, & rationaliter discernatur. Finis vero ejus causae ad sedem Apostolicam deferatur, ut ibidem terminetur. Nec antea finiat (sicut ab Apostolis, vel successoribus eorum olim statutum est) quam ejus auctoritate fulciatur. ¶ Absens f vero nemo iudicetur. Nisi ex contumacia absens fuerit: quia & divina & humanae hoc prohibent leges.

¶ Vi Codice] Hinc usq. ad vers. Iudices, non sunt in epistola Zepherini, neq. in vetustis Gratiani codicibus.

¶ Nisi ex contumacia absens fuerit] Haec absunt a pluribus manuscriptis, & epistola ipsa, & Anselmo & Ivone. Infra vero ead. q. 9. c. Absens, habentur tanquam Gratiani verba.

C. II. ¶ Agnos Episcopus audatur Episcopus, qui in reatum incidit.

Item Felix Episcopus dixit in concilio Carthaginiensi 11. c. 10.

Sggero secundum g statuta veterum conciliorum, ut si quis Episcopus (quod non optamus b) in reatum aliquem incurrit, & nimia necessitas ei fuerit non posse plurimos congregare, ne in crimine remaneat, a duodecim audiatur Episcopus i.

¶ Episcopus] Quae haec loca in capite decimo concilio Carthaginiensi secunda adduntur, referuntur infra q. 7. c. Felix, & ibi notabitur varietas.

a Math. 23. b al. & c Ansel. l. 2. c. 38. Ivo part. 5. c. 245. d s. quest. 4. duodecim iudices. Ansel. lib. 3. c. 45. e al. vocatur. f Infr. ead. quest. 9. absens. Ansel. l. 3. c. 61. g s. quest. 7. Felix. in concilio Triburien. c. 20. Ansel. l. 3. c. 46. Durch. l. 2. c. 49. Ivo p. 5. c. 262. h al. optantur.

QUESTIO IX.

De accusatoribus vero, vel testibus, quod iudicium eorum accusatoribus, vel testificationibus adhiberi non liceat, multorum adtestatur Ivone.

C. I. ¶ Testes non habentur, accusatorum non adtestatur.

Item Telesphorus Papa epistola ad Episcopos.

Accusatori a omnino non credi decernimus, nisi sententia adversario causam suggerit, antequam iudicis iustam discussionem.

C. II. ¶ Absens ad adversario sententiam firmari non licet.

Item Eleutherius Papa epistola ad Episcopos Galliae.

Aveant b iudices ecclesiae, ne absente eo, cuius iudicium ventiletur, sententiam proficiant, quia iudicium imo etiam & causam iustis pro facto dabitur. Partoris vero nec calumnia, nec vox audiat.

C. III. ¶ Testes absente accusatore non adtestantur.

Item Calixtus Papa epistola secunda, ad Episcopos Galliae.

Absente e eo, quem accusare voluerit, quibus accusatori non creditur, quia sine scriptis libere scriptam autem non quam recipiatur: quia scripturam nullus accusare, vel accusari potest, sed per voce, & presente eo, quem accusare voluerit, iudicis agat accusationem.

C. IV. ¶ Quis in absentia geritur, omnino evocatur.

Item Cornelius Papa ad Rufinum episcopum, c. 1.

Omnia e, quae adversus absentes in omni loco aut loco aguntur, aut iudicantur, omnino evocantur: quoniam absentes nullus addicit, nec adducit.

C. V. ¶ Non iudicetur qui presentibus non est, vel conuocatur.

Item Marcellus Papa ad Maxentium episcopum.

Non oportet quemquam iudicari, vel conuocari, nisi priusquam legitimos habeat presentes testes, locumque defendendi accipiat ad abstantia.

C. VI. ¶ De eodem.

Item Damasus ad Stephanum Archiepiscopum.

Habetur f quoque in decretis sanctissimorum Patrum, non fore canonicum, quaeque iudicantur, vel damnantur, antequam accusatorum non de examinatos presentes habeat, locumque defendendi accipiat, id est, iudicium ecclesiasticum ad criminum.

C. VII. PALEA.

Nec g extra propriam i sine provocatoe discussionis accusatio, sine Apostolica provisione, cui in omnibus causis debet reverentia, quoniam & antiqua doret hoc Patrum regum, & Imperialia s pariter statuta concinunt. Cuius in quantum, discussio ibi agenda est, ubi criminum est. Nam alibi criminum reus prohibetur, nisi libi in canonicis praecipitur. [Quae cumque sunt suis locis, ubi orta sunt, finiendi sunt] & transire non debent.

a Ansel. l. 3. c. 12. & 37. In rescripto Iulii, c. 4. Item c. 30. In cap. Hadrian. c. 32. In capitulo. l. 2. c. 29. Burch. l. 1. c. 27. Ivo p. 6. c. 219. c. Sup. q. 2. c. 1. Burch. l. 1. c. 171. Ivo p. 3. c. 219. d al. cuiusque accusator. l. 3. c. 62. f Ansel. l. 2. c. 30. Prop. 6. c. 447. g Ansel. l. 3. c. 11. h al. primo. i Ced. ubi de crim. agitur. l. 2. c. 2. l. 3. c. 11. in expositione legu. 2.

& his familia: salva tamen in omnibus Apostolica auctoritate, ut in his definitur, priusquam ei placere cogoscatur, qua omnes suffultos esse oportet.

C. X. *Proprium* Sic est condemnatio ex epistola ipsa, Anselm. & Form. Anon. legatur. Nec extra partem fiat provinciam. Adde autem et in nulla sint ex epistola.

C. VII. *De eodem.*
Item ad Episcopos Italia, epist. 6.

Qui accusare alium elegerit, presens per se, & non per alium accuset, infirmitate videlicet premissa. Neque ullus unquam iudicetur, antequam legitimos accusatores presentes habeat, locumque defendendi accipiat ad abluenda crimina.

C. IX. *De eodem.*
Item ex concilio Toletano b. VI. c. 11.

Dignum est, ut innocens vita nulla maculetur perniciæ auctoritatis: ideo si quis a quo libet criminetur non ante accusatus supplicio detur, quam accusator presentetur, atque legum & canonum sententia exquiratur. Quod si indigna ad accusandum persona invenitur, ad ipsam accusationem non iudicetur, nisi i ubi pro capite regis misisset causa veretur.

C. X. *De eodem.*
Item Bonifacius Papa ad Gallias, epist. 2.

Decernimus si vestram debere intra provinciam esse iudicium, & congregari synodum ante diem Calendarum Novembrium: ut si adesse voluerit, presens, si confidit, ad objecta respondeat: si vero adesse neglexerit, dilationem sententia de absentia non lucratur. Nam manifestum est, coniteri eum de crimine, qui indulto, & toties delegato iudicio, purgandi occasione non utitur. Nihil enim interest, utrum in presenti examine non i omnia que dicta sunt comprobentur, cum ipsa quoque pro confessione procurata toties conferantur.

C. XI. *De eodem.*
Item Felix Papa ad Episcopos Gallie, epist. 2.

Abente adversario non audiant accusator, nec sententia absentia parte, a iudice dicta, ullam obtineant firmitatem.

C. XII. *De eodem.*
Item Nicolaus Papa ad Episcopos Gallie, epist. 1.

Reversus iustus mediator non est, qui uno litigante, & altero absente, amborum emergentes lites decidere non possunt. His ita premissis, volumus, & Apostolica auctoritate monemus, ut si Presbyter, de quo agitur, post excommunicationem suam, Apostolicam sedem adire voluerit, nullus iter eius impediatur presumat.

C. XIII. *De eodem.*
Item Gregorius Papa ad Episcopos Sicilia, epist. 2.

Abens non verò nemini iudicetur: quia & divina & humana hoc prohibent leges.

Nisi fuerit abfens ex contumacia. Pro presenti namque, cum contumacia haberi facit.

C. XIV. *De eodem.*
Item Nicolaus Papa Gallie Senensis, a Archiepiscopo.

Indicas Hermannum, Episcopum super quibusdam frequenter fuisse accusatum: pro quibus (quia ex parte ipsius persona deest) nos uni parti ad discrimen alterius credere proculdubio non possumus: quamvis nec utiq; ad huc, qui fuerint illi excessus, dixeris, nec utrum sano mentis eras idem autistes, nec ne, cum ipsos excessus perpetrabat, evidenter offenderis: ita utq; arbitratur, quamlibet inter in infirmitatem ad poma peccati, quam ad ipsum pertinere peccatum, cui magis confutendum sit, & compatiendum, quam puniendum, vel aliquo modo ferendum.

C. XV. *De eodem.*
Item Calixtus Papa ad Episcopos Gallie, epist. 2.

Testes per quamcumque scripturam testimonium non proferant, sed presentes de his, que noverunt & viderunt, veraciter testimonium dicant. Nec de aliis causis vel negotiis dicant testimonium, nisi de his, que sub presentia eorum acta esse noscuntur.

2 pars. De his etiam, que audiverint, si ad hoc convocati fuerint, in eadem causa testimonium dicere possunt, ut in Authentico colligitur, de testibus, legatur. Si debuerint scripturam fieri, & probata sollicitudine prefecerint a legitime per testes sine scriptura, tunc solentur eam apud iudicem esse volumus, dum ad hoc ipsos testes assentiantur, ut perhibeant testimonium pro facienda solutione, aut pro executione aliquid iam facta solutionis, & pro confessione eius, que per eum accepit. Hac autem inania, & ex transitu prohibita testimonium (ut si propter aliquid opus advenit, audivit aliquem dicentem, si accepit ab aliquo auctorem, aut debere aliquid) nulla ratione vadeat confirmata.

3 pars. Simul autem necesse est ut videantur. Quod si alius uno, alius alio tempore viderit, diversis temporibus eorum testimonium non admittitur.

C. XVI. *De eodem.*
Item Leo Papa.

Nihilominus quoque puniendi sunt testes, qui ad calumniarum aliquid testificantur, nec eorum voces tanquam plurium admittuntur, quos temporum quidem diversitas simul interfuisse prohibuit.

C. XVII. *De eodem.*
Item Ambrosius in libro de Paradiso, c. 12.

Pura & simplex testimonium ferens in iudicio est. Plerumque testis, dum aliquid ad ferendam testimonium ex suo adit, totam testimonii fidem partis mendacio decolorat. Nihil igitur, vel quod bonum videtur, addendum est.

1 pars. Simplex. Interrogatus b. Ambrosio est, Pura & simplex mandati forma servanda, testimonii series intimanda est.

C. XVIII. *De eodem.*
Item Felix Papa ad Episcopos Gallie, epist. 2.

Abens per alium accusari, aut accusare non potest, nec affinis testis admittitur.

4 pars. Nisi in crimine in iudicio, in quo illud per personam etiam per procuratorem introduci, & recipere potest, servatu ceteri solemnitatibus, ut Codic. tit. de in iudicio, leg. ultim.

a al. Senonensi. b al. Herimannum. c. Borch. l. 1. c. 171. Anselm. lib. 3. c. 51. Ivo p. 5. c. 289. Pamm. l. 4. c. 93. Novella 96. 1000. in Iulianum verbis. d. Pamm. lib. 3. c. 91. e. Poly. l. 3. tit. 1. Ivo p. 5. c. 289. & p. 6. c. 331.

C. XIX. § Res absente libellus accusationis frustra offertur.

Item Pelagius Papa Sindula x magistro militum. Chartas, quas dedit nobis Lucidius, si illo tempore ad versarios ipsius illic praesens fuisset, valide erant. Sed quia adversario absente gesta, quae nobis recensuit, facta leguntur, talia leges non recipiunt.

¶ Sindula] Ivo p. 1. c. 67. refert aliud quoddam copus epistola a Pelagio ad Sindulam magistrum militum scripta.

C. XX. § Testes corporaliter profisso iuramento testimonium dicant. Idem Decorato patre.

Hortamur, ut sub timore Domini consuetam conscientiae vestrae sinceritatem in hoc quoque negotio conservantes, omnem personam, quae veritatem caussarum scire possunt, faciat amputari formidinem, & vestris praesentari conspectibus tactis sacrosanctis Evangeliiis, praebito etiam legaliter sacramento, quae in veritate rerum noverunt, professione sua verificationis aperiant, ut patefactis omnibus, quae secundum leges, & iustitiam censenda sunt cognoscatis, & competentem a legibus & veritati terminum detis.

C. XXI. § Accusator & accusatus simul debent adesse.

Item Nicolaus Papa Hincmaro Rheomorum Archiepiscopo.

Necessesse est secundum sacrarum scripturarum documenta, ac secundum iustitiam transmitti, & accusatum & accusatorem simul adesse, & unam partem, quantum ad quaeque, & qualicumque praedita sit auctoritate, sic proferri audiri, ut alteri parti nullum praedictum irrogetur.

QVAESTIO X.

Quid vero deficientes in primo capitulo non sint admittendi ad frequentiam, ex concilio Carthaginensi b festimo confirmatur, in quo sic cap. tertio statutum legitur. ¶ Deficientes] In vulgatis codicibus legitur, testes deficientes: sed expuncta est vox, testes, quae debet a plerisque vestris codicibus. Quae enim in hac questione asseruntur, non ad testes, sed ad accusatores pertinet. Et superius in ista causa in propositione inique questionis decima, nulla est mentio testimonium.

C. I. § Qui in primo capitulo deficiat, ad cetera non admittatur.

Placuit & quotiescunque clericis ab accusatoribus multa crimina obijciuntur, & unum ex his, de quo prius egerint, probare non valuerint, ad cetera iam non admittentur.

¶ Probatur illud idem auctoritate Arzelatensis concilii secundum, in quo sic c. 24. distinctum est.

C. II. § Qui falsa fratris obijciunt, usque ad exitum non communicent.

Et si, qui falsa fratris capitula d' obijecisse convicti fuerint, placuit usque ad exitum non communicare, (sicut magna synodus ante confirmavit) nisi digna satisfactioe poenitentur.

C. III. § Qui, quod obijci, probare non valet, de cetero ad arguendum non admittitur, nisi propriam causam ei valem duntaxat asserere voluerit.

Item Felix Papa in secunda decretali Episcopi Gallie.

Si e accusatorum persona in iudicio Episcoporum...

a an. convenientem. b Et Afric. c. 97. c Rab. in pen. c. Durh. l. 2. cap. 191. Ivo p. 6. c. 271. Pam. l. 4. c. 64. Caprad. l. 6. c. 241. d Arzelatense c. 14. d al. capitula. Arzelat. c. 14. e Inf. 4. quae 6. si accusatorum. In capit. Hadriani. c. 4. Capit. l. 9. cap. 241. Inf. lib. 3. c. 86. Ivo p. 6. c. 48.

culpabiles apparuerint, ad arguendum Episcopi de cetero non admittantur, nisi proprias causas asserant (non tamen criminales, vel ecclesiasticas) voluerint. ¶ Episcopi de cetero] Vides iste alios ad verba verus codicibus, & ceteris locis indicatis. Adhuc tamen quibus habuit & ponderavit. Cum ergo qui falsa fratris obijciunt, usque ad exitum non communicentur, cum illi, qui in Episcoporum iudicio culpabiles inveniuntur, ad arguendum de cetero admitti prohibentur, apparet, quod in primo capitulo deficientes, tanquam falsos iudicatos ad frequentiam procedere non valent.

QVAESTIO XI.

A accusato veri accusationem in accusatum multorum auctoritatibus prohibetur.

C. I. § Accusari, nisi prius, se purgatum, alios accusare non possit.

¶ An enim Stephanus Papa, epistola. ¶ Neganda e est accusatis licentia criminandum, quam se crimine quo premanur exerceant non est credendum contra alios eorum confessionibus criminibus implicati sunt, nisi se prius probaverint nocentes, quoniam periculosa est, & admitti non rei adversus quemcunque profectio.

C. II. § De eodem. Item ex decreto Hadriani & Papa, Valentinianus, Valens & Gratianus, AAA.

¶ Neganda e est accusatis (qui non fuerint iniurias persecutorum a) licentia criminandi pari vel minori, priusquam se crimine, quo persequerint, secundum scita veterum iuris conditorum, tamen, ut & ipsi inscriptiones contra eos etiam per accusationem deponere possint.

C. III. § De eodem. Item ex decreto Hadriani & Papa, c. 11.

¶ Non est credendum contra alios eorum confessionibus qui criminibus implicatur, nisi se prius probaverint innocentes: quia periculosa est, & admitti non rei adversus quemcunque profectio.

Hoc autem intelligendum est in parte, vel minori crimine, si de majori crimine eum accusare voluerit (veluti, si quis fornicatione, de perjurio, de homicidio, vel fornicatione, de alio huiusmodi crimine accusatorem suum impetore veluti de vitariis non prohibetur. ¶ Aliquando enim criminis praedicti criminis accusatorem suum impetore veluti de vitariis non prohibetur. ¶ Aliquando enim criminis praedicti criminis accusatorem suum impetore veluti de vitariis non prohibetur. ¶ Aliquando enim criminis praedicti criminis accusatorem suum impetore veluti de vitariis non prohibetur. ¶ Aliquando enim criminis praedicti criminis accusatorem suum impetore veluti de vitariis non prohibetur.

¶ Aliquando criminali] Antea legimus, quod civilis criminali: expuncta est dictio, civilis, in veterum codicum. Nam hic tantum agitur, quod in criminali civili, aut criminali praedicti. In sequenti aliquid civilis, expenitur, quando civilis, & criminali praedicti.

C. IV.

¶ Prius est, ut criminibus, quae tibi, ut ego videri versatio tuo obijciuntur, cedis atque respondeas, & tunc ex eventu causa iudex ad iudicandum permittendum sit eandem accusare, tamen probationem deposuisti.

2 pars. Aliquando civilis praedicti criminis...

a In Cod. Theod. l. 9. tit. 1. leg. 12. Durh. lib. 1. cap. 191. lib. 3. cap. 74. Ivo p. 5. cap. 274. Pamun. lib. 4. cap. 64. qui accusare non possunt. c l. neganda. Inf. non est d al. exequuntur. e In c. Hadriani cap. 3. Arzelatense d. Sup. v. neganda. r. f al. confessio tit. 1. l. 4. h tit. 1.

